

Mitä kirjoittajamaksut (APC) ovat?

Juuso Ala-Kyyny¹

¹ Tietoasiantuntija, Helsingin yliopiston kirjasto, juuso.ala-kyyny@helsinki.fi

Julkaistu 17.3.2021

Abstrakti

Kirjoittajamaksu (article processing charge, APC) on avoimen julkaisemisen hinta, jonka suuruus vaihtelee kustantajasta ja lehdestä riippuen. Kirjoittajamaksulla rahoitetaan avointa julkaisemista. Suurin osa open access -lehdistä ei kuitenkaan peri kirjoittajamaksua. Artikkelikohtaiset kirjoittajamaksut ovat Think Open -blogin uuden viisiosaisen kirjoitussarjan aiheena, ja avausosassa pureudutaan peruskäsitteisiin.

Artikkeli julkaistiin alun perin Think Open -blogissa: <https://blogs.helsinki.fi/thinkopen/apc-sarja-1/>

Kirjoittajamaksu (article processing charge, APC) on open access- tai hybridilehden perimä artikkelikohtainen maksu avoimesta julkaisemisesta (ks. [avoimen julkaisemisen tavat](#)).

Kaikki open access -lehdessä (gold OA) julkaistut artikkelit ovat avoimesti saatavilla ilman erillistä maksua, joten kirjoittajamaksulla katetaan julkaisemisesta koituvat kustannukset. Open access- lehti ei peri tilaus- eli lisenssimaksua.

Hybridilehti (hybrid OA) on nimensä mukaisesti hybridi: se julkaisee sekä maksua vastaan avattuja artikkeleita että maksumuurin takana olevia artikkeleita, joista peritään tilausmaksu. Hybridilehtien [hinnoitteluun liittyvän läpinäkyvyyden ja kohtuullisuuden puutteen sekä kaksoislaskutuksen](#) takia niitä ei suositella avoimen julkaisemisen julkaisukanavaksi.

Kirjoittajamaksu, APC-maksu... eli termeistä

Kirjoittajamaksuun voidaan viitata eri termein:

- julkaisumaksu (merkitykseltään laajempi, voidaan periä myös kuvasta, aineistosta tms.)
- APC-maksu
- käsittelymaksu
- avoimen julkaisemisen maksu.

Englannin kielessä termejä ovat article processing charge, APC, APC fee, open access fee, author fee ja publication fee.

Yleistymässä ovat myös ”submittausmaksut” (submission fee), jotka peritään jo siinä vaiheessa, kun artikkeli lähetetään julkaistavaksi. Submittausmaksu on maksettava, vaikka artikkelia ei hyväksyttäisi julkaistavaksi.

Hintahaitari suuri, merkittävä osa OA-lehdistä maksuttomia

Kirjoittajamaksun suuruus vaihtelee huomattavasti kustantajasta ja lehdestä riippuen – kymmenistä tai sadoista euroista tuhansiin euroihin. Suurten tiedekustantajien kirjoittajamaksut [asettavat 1500–3000 euron välille](#) (ks. myös [blogiartikkeli hinnanmuodostuksen perusteista](#)).

Usein tutkijan taustaorganisaatio, kuten Helsingin yliopisto, maksaa kirjoittajamaksun tutkijan sijasta. Kustantaja kuitenkin osoittaa maksun yleensä vastuulliselle kirjoittajalle.

Kaikki open access -lehdet eivät peri kirjoittajamaksuja – esimerkiksi suurin osa (noin 70 prosenttia) [DOAJ-tietokannan](#) OA-lehdistä on tutkijalle maksuttomia. Eli ne rahoitetaan toisin. Tieteellisten seurojen avointa julkaisemista käsittelevässä raportissa on eritelty [27 erilaista mallia](#) avoimen julkaisemisen rahoittamiseen.

Avoimen julkaisemisen jargonissa myös maksuttomat OA-lehdet ovat gold OA -lehtiä, mutta usein niihin viitataan tarkentavalla termillä ”diamond OA” eli timantti-OA.

Lisätietoa kirjoittajamaksuista ja niihin liittyvistä palveluista löytyy Helsingin yliopiston kirjaston ylläpitämältä [Julkaisumaksut-sivulta](#).